

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Oudenburgse Sluis - Langelede (Wachtebeke, Oost-Vlaanderen)

Projectcode: 2020H264
September 2020

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 2: PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

Colofon

Ruben Willaert bvba
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteur: Wouter Van Goidsenhoven

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:

© Ruben Willaert nv, Sint-Michiels-Brugge, 2020

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert nv.

Ruben Willaert nv aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Programma van maatregelen.....	6
1.1	Administratieve gegevens	6
1.2	Synthese	11
1.3	Gemotiveerd advies.....	12
1.4	Conclusie	13
2	Bibliografie.....	14

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	7
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	7
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	8
Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	8
Figuur 5: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	9
Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	9
Figuur 7: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	10
Figuur 8: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).....	10

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.	6
--	---

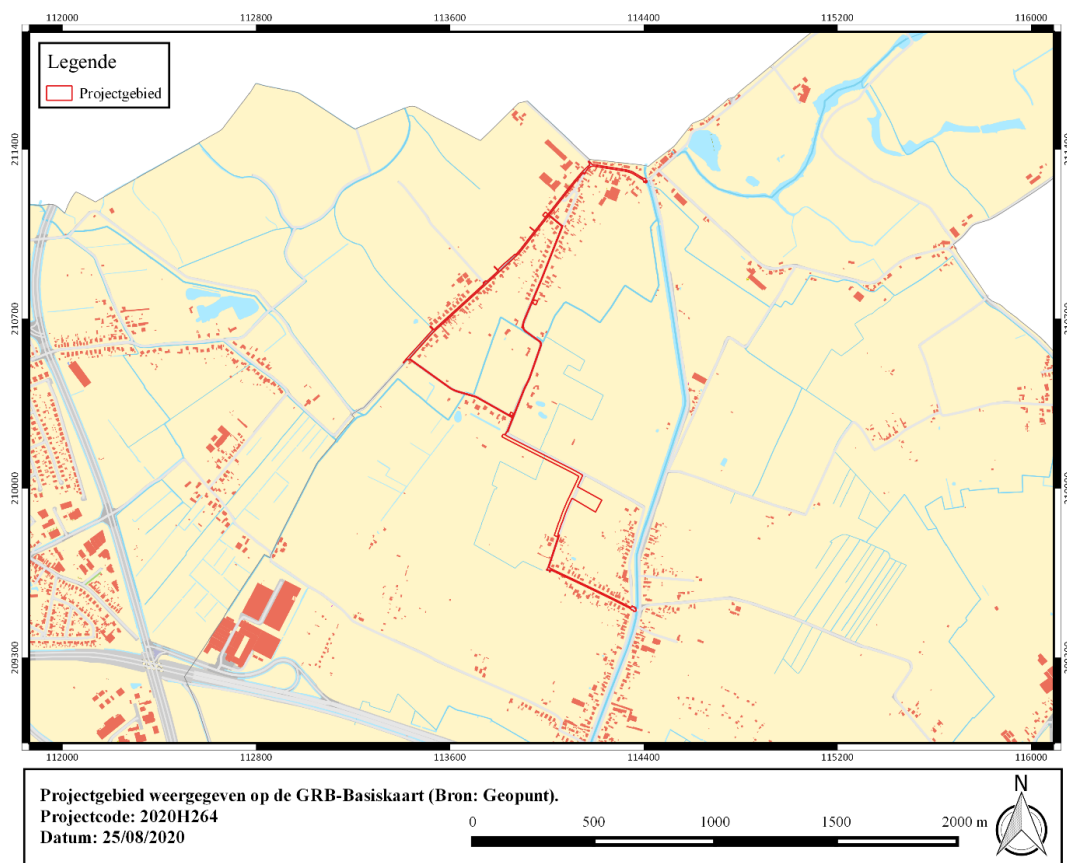

1 Programma van maatregelen

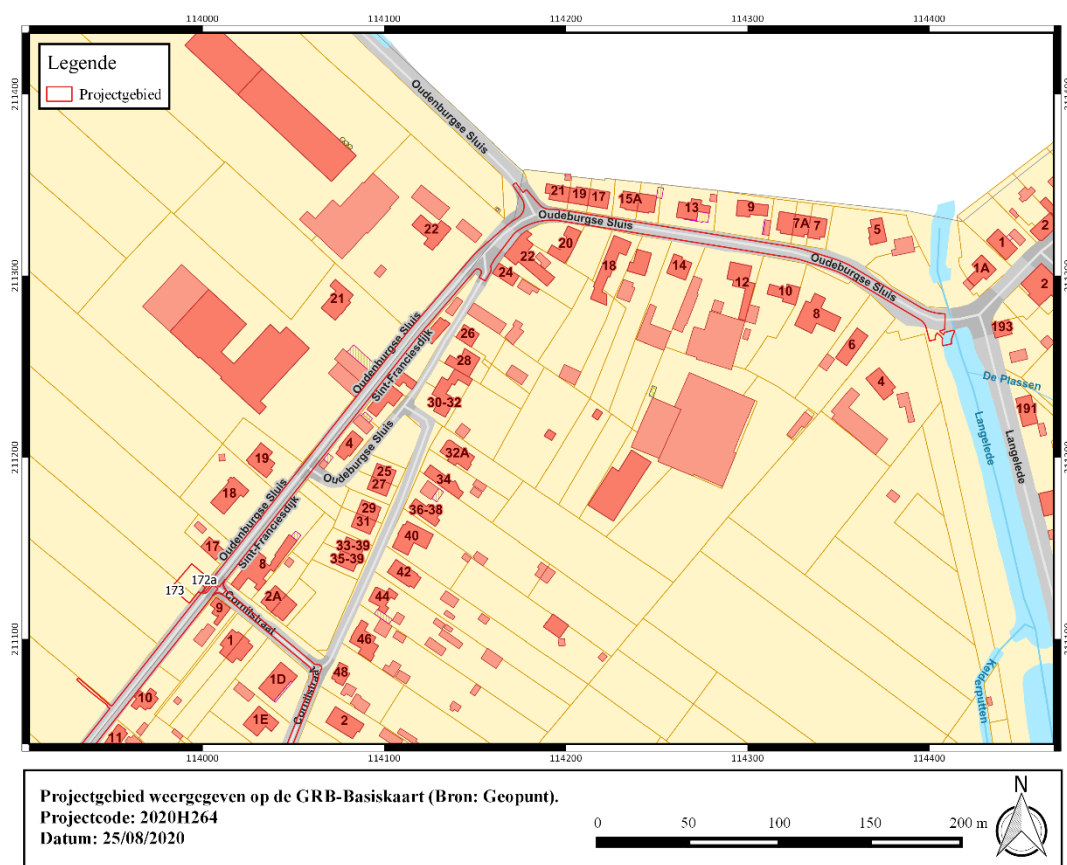
1.1 Administratieve gegevens

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) Het erkenningsnummer van de erkende archeoloog	Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069	
b) De naam en het adres of maatschappelijke zetel van de erkende archeoloog	Ruben Willaert NV Ten Briele 14 bus 15 8200 Sint-Michiels-Brugge	
c) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	Oost-Vlaanderen
	Gemeente	Wachtebeke
	Deelgemeente	/
	Postcode	9185
	Adres	Oudenburgse Sluis, Sint-Franciesdijk, Blaarstraat, Cornilstraat, Kleistraat, Langelede 9185 Wachtebeke
	Toponiem	Oudenburgse Sluis - Langelede
d) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 113406 Y _{min} = 209492 X _{max} = 114413 Y _{max} = 211351
	Wachtebeke, Afdeling 1, Sectie A, nr's 187c (partim), 187d (partim), 172a (partim), 173 (partim), 105k (partim), 104 (partim), 135 (partim), 234 (partim), 231 (partim), 230 (partim), 229 (partim), 228 (partim), 227 (partim), 226 (partim), 225 (partim), 224 (partim), 223 (partim), 221 (partim), 220 (partim), 219 (partim), 189, 193 (partim), 278h (partim), openbare weg Figuur 1-8	

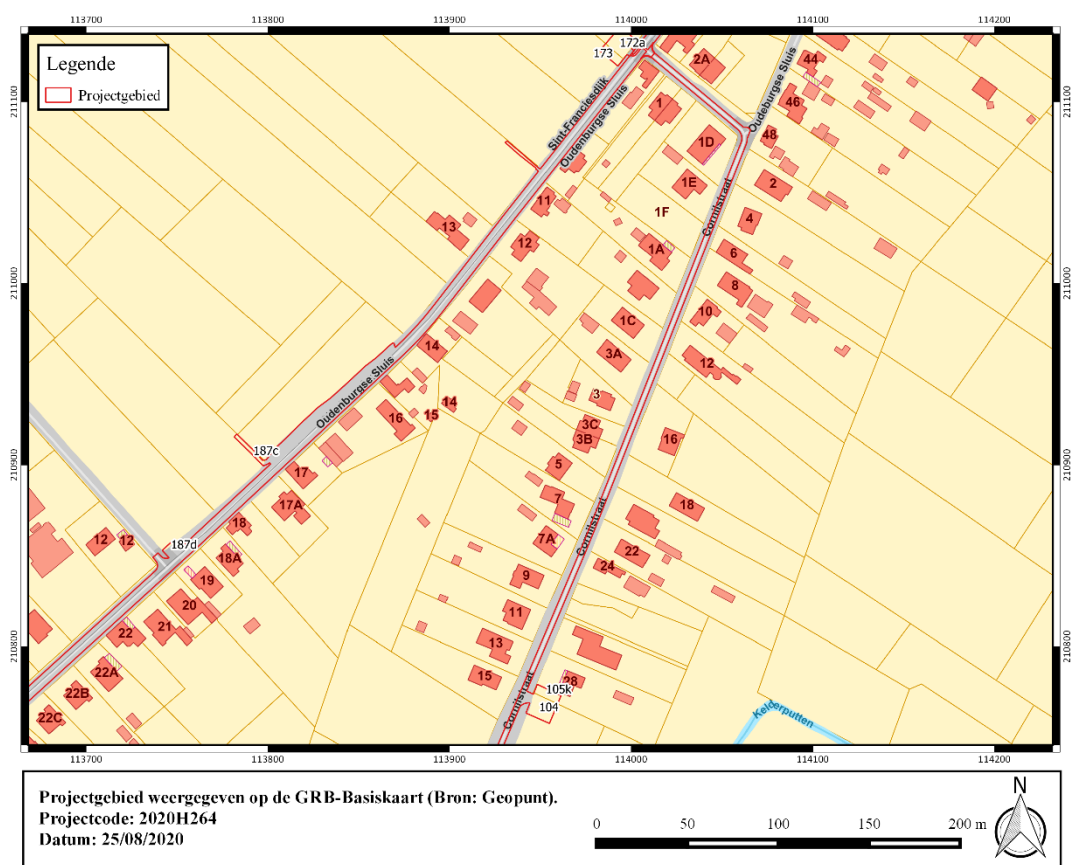

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

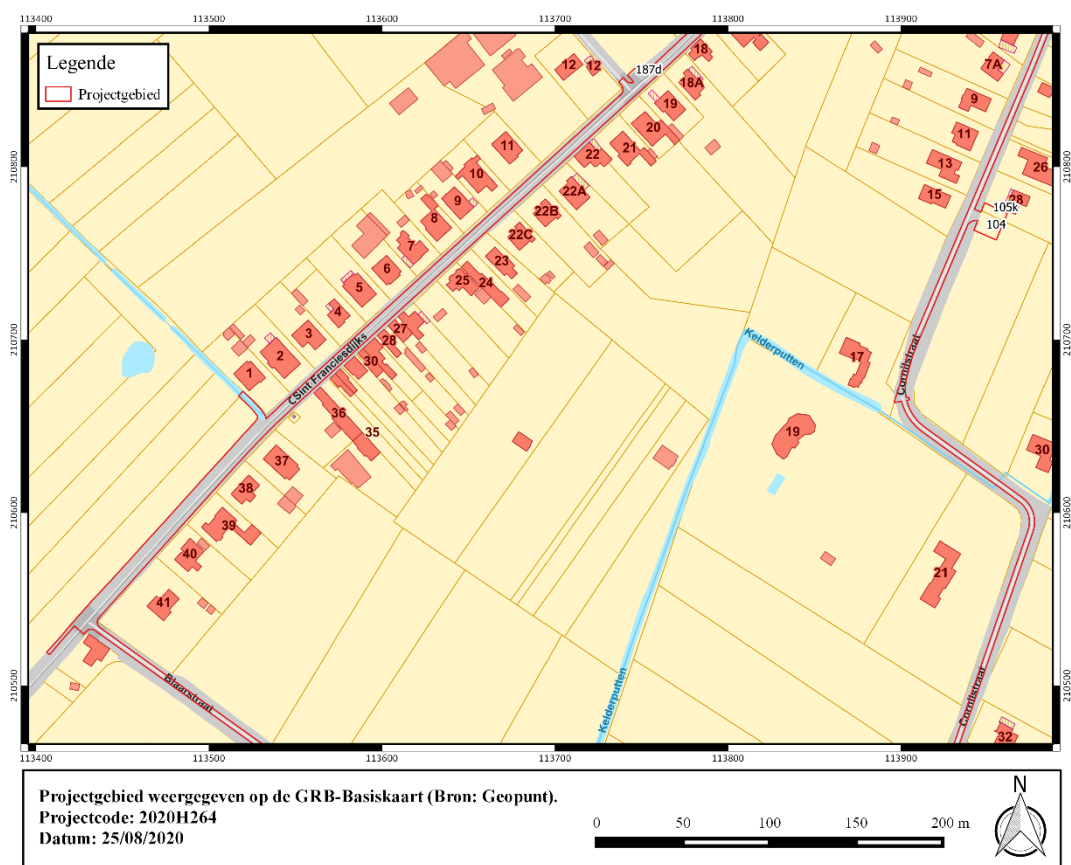

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

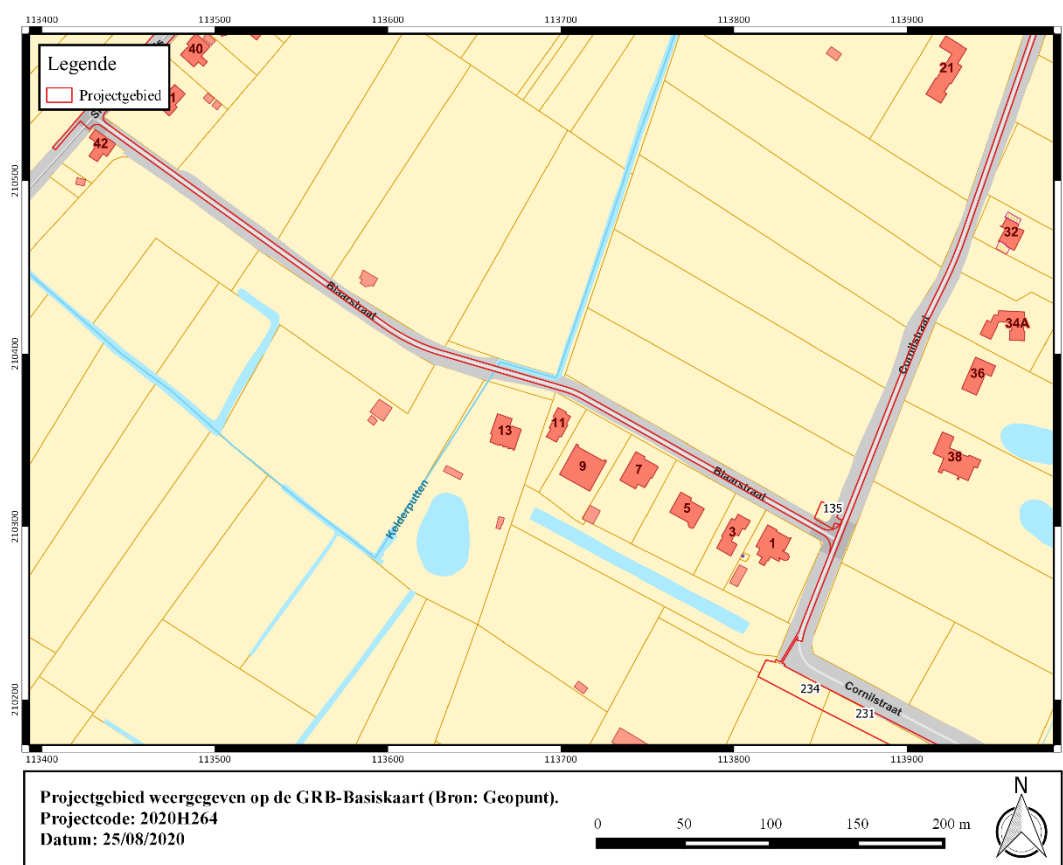

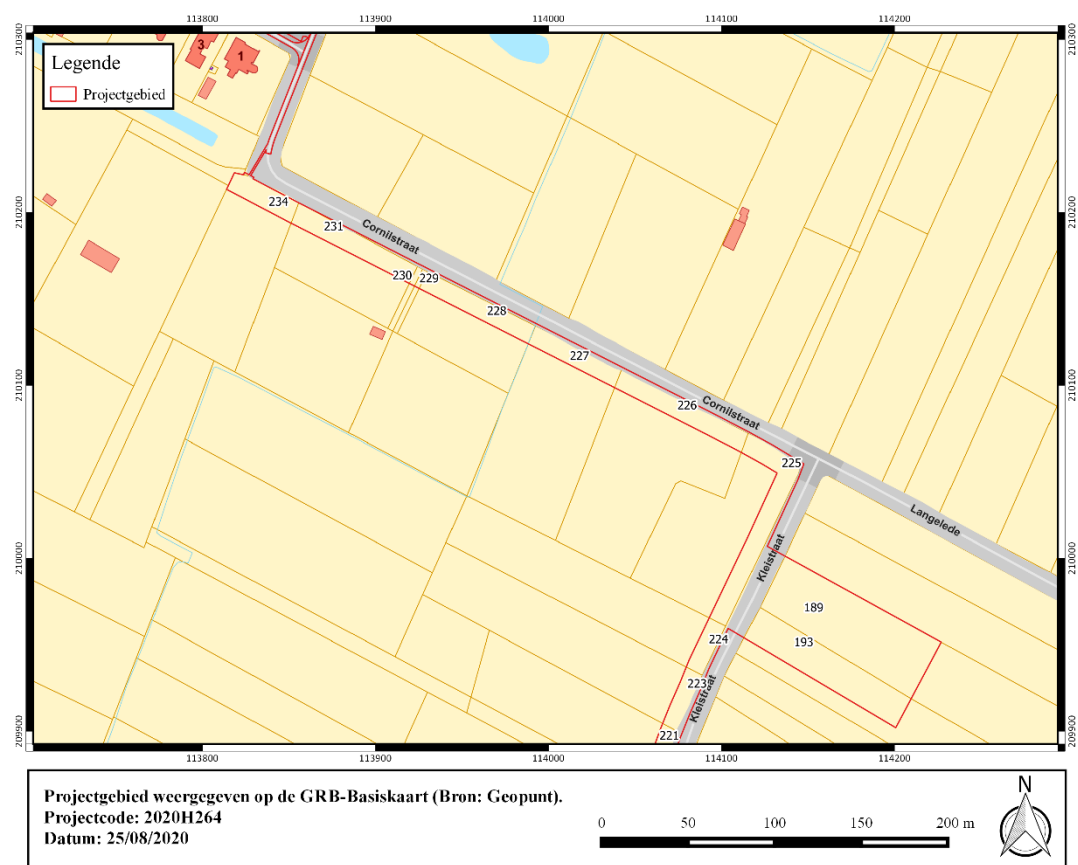
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

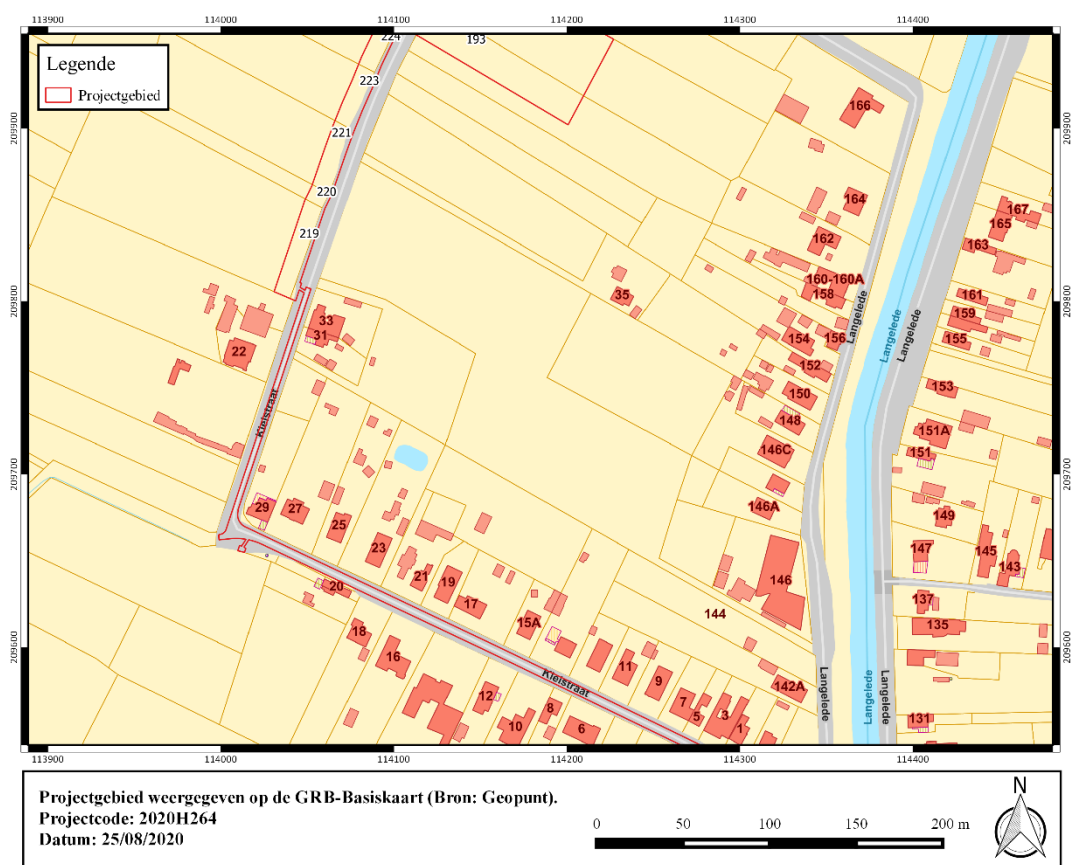

Figuur 5: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

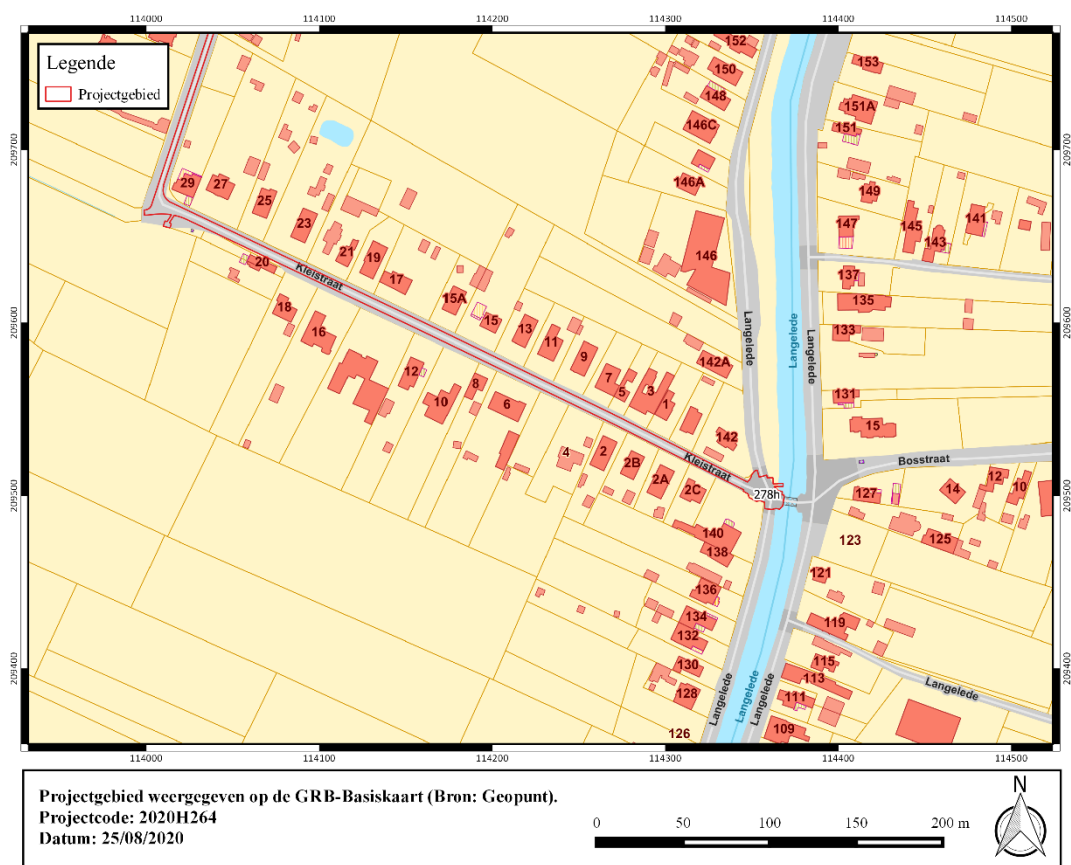

Figuur 6: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

Figuur 7: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

Figuur 8: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

1.2 Synthese

De opdrachtgever plant rioleringswerken, het herprofilen van grachten, de aanleg van een persleiding en de inrichting van een werkzone en zone voor grondverbetering langs de Oudenburgse Sluis/Sint-Franciesdijk, de Blaarstraat, de Kleistraat en Langelede op het grondgebied tussen Venne en Overslag, gehuchten op het grondgebied van Wachtebeke. De gecombineerde oppervlakte van de verschillende ingrepen bedraagt ca. 3 ha. De strook werkzone die wordt aangelegd in functie van de persleiding is ca. 8000 m² groot, de oppervlakte van de zone voor grondverbetering bedraagt ca. 5590 m².

Volgens de traditionele landschappenkaart is het onderzoeksgebied gelegen in de zandstreek binnen de Vlaamse Vallei. Venne bevindt zich op het overgangsgebied tussen de Scheldepolders in het noorden en de grote dekzandrug in het zuiden. Ten zuiden van de uitgestrekte dekzandrug bevindt zich de Moervaartedepressie. Onderzoek langs deze dekzandrug heeft aangetoond dat deze veelvuldig bezocht werd door mensen tijdens de steentijden. Het overgangsgebied tussen het uitgestrekte moerasgebied in het noorden en de hoger gelegen en drogere terreinen in het zuiden moeten een zekere aantrekkingskracht gehad hebben op rondtrekkende groepen jager-verzamelaars, aangezien er geprofiteerd kan worden van overlappende biotopen.

Het volledige rioleringstraject situeert zich ten zuiden van de Sint-Franciespolder, net ten zuiden van de grens met Nederland. De Quartairgeologische kaart geeft ter hoogte van het onderzoeksgebied een profielopbouw weer waarbij de top bestaat uit eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen tot vroeg-Holoceen. Het traject snijdt verschillende polygonen aan op de bodemkaart. Het sediment bestaat uit matig nat tot matig droog zand. Ter hoogte van de werkzone en zone voor grondverbetering zijn Postpodzolbodems aangegeven waarbij het oorspronkelijke bodemprofiel door bodembewerking reeds voor het grootste deel is gehomogeniseerd.

Uit cartografische bronnen kan afgeleid worden dat de geplande rioleringswerken grotendeels samenvallen met het 18^e-eeuws wegnnet. Op de Ferariskaart is te zien dat de omgeving van het onderzoeksgebied voor het grootste deel in gebruik is als landbouwgrond. Het zuidelijk deel van het onderzoeksgebied valt samen met een bosrijke zone. Op de 19^e-eeuwse kaarten is weinig verandering op te merken. De bebouwing langs het wegnnet neemt toe.

Gekende archeologische vindplaatsen in de omgeving van het onderzoeksgebied zijn eerder schaars. Vermoedelijk valt dit te wijten aan het landelijke karakter van het onderzoeksgebied en de omgeving dat tot op heden grotendeels bewaard is gebleven. In de omgeving van de geplande werken zijn begin jaren '80 van enkele veldprospecties uitgevoerd waarbij vondstmateriaal is gerecupereerd dat wijst op menselijke aanwezigheid in het finaal-paleolithicum, mesolithicum en neolithicum. Op ruime afstand ten zuidwesten van het onderzoeksgebied werden bij een proefsleuvenonderzoek op het grondgebied van Zelzate enkele relatief recente sporen aangesneden.

Concreet dient in de omgeving van de geplande werken, louter op basis van het landschappelijk kader, uitgegaan te worden van een trefkans inzake artefactensites maar ook inzake resten van bewoning, begraving of andere activiteiten in de vorm van bodemsporen. Echter dient rekening gehouden te worden met de aard van de geplande werken. Vanwege een reeds aangenomen mate van verstoring, de lineaire vorm van de ingrepen en de beperkte impact op het bodemarchief worden verdere onderzoeksdaden als weinig zinvol beschouwd.

1.3 Gemotiveerd advies

Met betrekking tot de geplande rioleringswerken te Wachtebeke worden geen bijkomende onderzoeksdaden aanbevolen. Hoewel in de omgeving van het onderzoeksgebied louter op basis van landschappelijke factoren uitgegaan kan worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed in de vorm van artefactenconcentraties en bodemsporen wordt de potentiële kenniswinst bij verder archeologisch onderzoek, in eender welke vorm, als te beperkt ingeschat.

Met betrekking tot de geplande rioleringswerken en het herprofilen van de grachten kan redelijkerwijs aangenomen worden dat deze voor het grootste deel plaatsvinden in reeds geroerde grond. De kans dat hier nog artefactenconcentraties in-situ bewaard zijn is bijzonder klein. Vanwege het lineaire traject van deze werken heeft verder onderzoek in functie van bodemsporen, voor zover deze zijn bewaard, evenzeer weinig zin aangezien enig ruimtelijk inzicht ontbreekt.

Met betrekking tot de geplande zone voor grondverbetering moet gewezen worden op het feit dat deze bovengronds wordt aangelegd waarbij een laag zand, geotextiel en steenslag worden gestort waarop de werken plaatsvinden. Bijgevolg kan hier uitgegaan worden van een in-situ bewaring van eventueel aanwezig erfgoed.

Ter hoogte van de zones waar grachten worden geherprofileerd en de persleiding langs de Cornilstraat worden gerealiseerd worden eveneens werfzones ingericht. Hier dient rekening gehouden te worden met zwaar werfverkeer. Er worden 3 kleinere werfzones ingericht en één grotere strook langs de Cornilstraat. Met betrekking tot deze zones wordt verder onderzoek eveneens weinig zinvol geacht. De 3 kleinere werfzones zijn te beperkt in oppervlakte om bij verder onderzoek enig wezenlijk resultaat te verwachten. Met betrekking tot de strook langs de Cornilstraat wijzen de gegevens van de bodemkaart niet op gunstige bewaringsomstandigheden m.b.t. artefactensites. Het bodemprofiel is er gehomogeniseerd waardoor eventueel aanwezige artefacten grotendeels opgenomen zijn in de bouwvoor. Daarenboven dient rekening gehouden te worden met de aanwezigheid van perceelsgrachten waardoor het bodemarchief er lokaal verstoord is. Met betrekking tot erfgoed bestaand uit bodemsporen wordt een proefsleuvenonderzoek evenzeer weinig zinvol geacht. Vanwege de lineaire vorm van de werfzone ontbreekt enig ruimtelijk inzicht inzake eventueel aanwezige bodemsporen waardoor er bij verder onderzoek niet meer verwacht kan worden dan een indicatie voor menselijke aanwezigheid in het verleden.

Vanwege de beperkte kans op wezenlijke kenniswinst, bij eender welke vorm van archeologisch onderzoek, wordt een doorlopend onderzoekstraject als weinig zinvol beschouwd. Uiteraard dienen opdrachtgever en uitvoerder van de geplande werken zich bewust te zijn van de archeologische meldingsplicht, conform artikel 5.1.4 van het huidige decreet betreffende het onroerend erfgoed.

1.4 Conclusie

De initiatiefnemer plant rioleringswerken, het herprofileren van grachten met werfzones, de aanleg van een persleiding met bijhorende werfzone en de realisatie van een zone voor grondverbetering. Op basis van de gegevens van de bureaustudie moet in de omgeving van het onderzoeksgebied uitgegaan worden van een trefkans inzake artefactenconcentraties en archeologisch erfgoed bestaand uit bodemsporen. Vanwege de aard van de geplande werken, het feit dat de rioleringswerken grotendeels plaatsvinden in reeds geroerde grond, de lineaire vorm en het gefragmenteerde karakter van de ingrepen wordt de kans op bijkomende kenniswinst bij verder archeologisch onderzoek als zeer beperkt ingeschat.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2020

AGIV

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.